

Църковенъ Въстникъ

издава се всяка петъкъ,
и списанието „Прѣгледъ“ всяки мѣсяцъ
се включление на ви-
дакционните, въ з пе-
чатни коли.

Годишната цѣна на
„Църковенъ въстникъ“,
въздно съ спис-
анието „Прѣгледъ“,
за България 10 лева, а
за странство 18 лева.

Единъ брой 15 ст.

Абонаментът е годи-
шни и
всъкого предплатникъ

Всичко, относящо се до
вѣстника се изпра-
ва до администрацията на
„Църковенъ въстникъ“
въ гр. София.

За обявленията се плаща
за първи път по 20 ст.
на редък съ гарнитура,
за всѣко повторче
по 15 ст.

Неплатени писма не се
приемат — ръкописи
за седмичното издание
не се повръщат.

ЦЪРКОВЕНЪ ВЪСТИКЪ

СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. По поводъ на едно отмѣнено посѣщение — *Tc.*
2. Кореспонденциите на кн. Трубецкой — *Вънко.*
3. Страници изъ завѣщанието на единъ философъ — *Ст. Михайловски.*
4. Патриархъ Евтимий и с. Кжиново — *M. Радивоеевъ.*
5. Книжнина: Молитвени часове — прѣв. *Раф. Ст. Тошкинъ.*
6. Извлѣчение изъ писма и дописки.
7. Църковна и обществена лѣтописъ.

Обявление

№ 410.

Управлението на Софийската духовна семинария извѣствява за знание на интересуващите се, че поправителните и приемните изпити за слѣдане въ училището прѣзъ учебната 1908/1909 г. ще се почнатъ на 25 августъ.

Желаещите да постѫпятъ въ I-и класъ на семинарията подаватъ прошения на името на ректора най-късно до 20 августъ. При прошенията се прилагатъ слѣдните документи: 1. кръщелно свидѣтелство, отъ което се вижда, че кандидатътъ не е по-възрастенъ отъ 17 год.; 2. медицинско свидѣтелство, че кандидатътъ е здравъ и нѣма никакви физически недостатъци, които биха му попрѣчили да бѫде свещеникъ или учителъ; и 3. свидѣтелство, че е свершилъ съ примѣрно поведение и добъръ успѣхъ най-малко III-и класъ.

Приемането на учениците въ I-и класъ става съ конкурсътъ изпитъ: писменъ и устенъ. Писменъ изпитъ се държи по прѣдметите: аритметика, български езикъ и краснописание, а устенъ — по свещена история (вѣтки и нови завѣты), катехизисъ и славянски прочитъ.

Тази година въ I-и класъ ще се приематъ всичко 25 души ученици, отъ които 15 самоподрѣжници, 5 души съ цѣла стипендия и 10 съ половина стипендии.

За степендиантъ ще може да се приеме младежа, който изпълни слѣдните условия: а. на приемния изпитъ да покаже отличенъ успѣхъ, б. да прѣдстави свидѣтелство за бѣдностъ, съдѣржанието на което да бѫде завѣрено отъ околийското управление, и в. да даде писмено задължение, че ще постѫпи въ духовно звание, когато достигне опрѣдѣлената за това въ закона възрастъ, или ще въз-

врнѣ похарчената за издѣржането му сума, въ случай че не изпълни горното задължение или пъкъ бѫде прѣди врѣме изключенъ изъ семинарията.

Забѣлѣжка. Задълженето се изисква отъ ученика, слѣдъ като бѫде приетъ за стипендиантъ.

Самоподрѣжниците плащатъ 480 лева пансонска такса, отъ които половината се внасятъ безъ всѣкаква отсрочка при постѫпването въ училището, а останалата половина — на 1 февруари.

Забѣлѣжка. Самоподрѣжниците не плащатъ училищна такса, но затова пъкъ на свои срѣдства си доставятъ учебниците. Полустипендиантите внасятъ непрѣмѣнно въ самото начало на учебната година изведенѣкъ 240 лева за цѣлата година.

Отъ всички новопостѫпващи ученици се изисква да иматъ на първо врѣме по единъ чифтъ здрави обуща и по едни черни панталони, съ които да поминатъ, до като имъ бѫдатъ дадени такива отъ управлението на семинарията. Освѣнъ това, тѣ трѣбва да иматъ още свои: 4 ризи, 4 чифта долни гащи, 4 чифта чорапи, кърпи за носъ и пешкири.

Курсътъ на семинарията е 6-годишенъ. Всички ученици живѣятъ въ пансионъ и носятъ формено облѣкло.

Отъ Управлението на Духовната семинария.

По поводъ на едно отмѣнено посѣщение

Въ миналия брой хронириахме намѣрението на ректора на Московската духовна академия, на Н. Прѣосвещенство Евдокима, и на 35 студенти да посѣтятъ България прѣзъ Варна. Това посѣщение, което по официаленъ путь се съобщи въ София и за което се направиха бѣрзи разпоредби да стане братско и радушно, се посрѣдни съ радостъ въ България. Ала то не се сбѫдна. За съжаление, прѣосвещениятъ ректоръ и студентите пропуснаха единъ честитъ случай да видятъ България, както и да се увѣрятъ въ искренните чувства на православните българи къмъ руския народъ и къмъ Руската църква. Наистина, въ маршрута на екскурзиантите първоначално не е стояло да посѣтятъ България. Идея за това посѣщение се е явила изъ путь. Изразъ на тази идея стана управявящиятъ Руското посолство въ Цариградъ г. Нелидовъ. Ала тази хубава идея е напусната въ Цариградъ. Не се знаятъ съображенията или причините на това. Па и не е нужно да се дирятъ. Важенъ е фактътъ, който се повтаря. У Цариградъ визитизмътъ не прѣвъ путь е промѣнялъ, не и послѣдънъ путь ще промѣни добритъ идеи у добродушните и искрени славяни. Той искони е билъ противъ

славянитъ. Днесъ повече отъ всъкога той има причини да биде противъ тѣхъ. Славянската солидарностъ го енервира. Славянскиятъ говоръ го плаши. И той прави всичко не само да компрометира тази солидарност и този говоръ, но и да всѣе студенина между православнитъ славяни, които смѣта за най-опасни свои врагове. Тънкъ и проницателенъ всъкога, той е бѣрзъ въ съображенията си и още по-бѣрзъ въ мѣркитъ си. Той, не ще съмнѣние, не е пропусналъ случая да обая съ ласкитъ си екскурзиантитъ и да ги отклони отъ една идея, която исторически и племенни връзки имъ внушили.

Не е пръвъ прѣосвещениятъ ректоръ Евдокимъ, който, по съображенията на повлиянитъ отъ задушната византийска атмосфера на Босфора, напуска идеята да влѣзе въ непосрѣдственъ контактъ съ българитъ. Неговиятъ прѣшественикъ, ректоръ на сѫшата академия, прѣди години мина съ група студенти прѣзъ Цариградъ за Иерусалимъ. Прѣзъ прѣбиваването си въ първия градъ той и студентитъ посѣтиха Цариградската патриаршия, грѣцкитъ църкви, училища и болници, но тѣ не се заинтересуваха за българската община въ Цариградъ. Тѣ дори не посѣтиха славянската църква на Балатъ — български храмъ Св. великомѫченникъ Стефанъ, който се счита за една отъ забѣлѣжителностите въ архитектурното изкуство въ турската столица и който посъщаватъ, безъ разлика на изповѣдане и на народностъ, почти всички туристи. Не сѫ само ректоритъ, професоритъ и студентитъ на духовнитъ академии, които грижливо отбѣгватъ всѣко общение съ българската община въ Цариградъ: това вършатъ и нѣкои високопоставени духовни лица съ официално положение. Истината налага да се каже, че има и изключения: приснопаметниятъ епископъ Борисъ, ректоръ на Петербургската академия, въ битността си въ Цариградъ, бѣ въ постоянни общения съ българската община. Макаръ и съ официално положение, той се интересуваше за всички славяни на Босфора. Съ своята блага душа, която привързваше, съ своето топло, искрено и убѣдително слово, което плѣняваше, съ своята правдивостъ, любовъ и състрадание, той бѣ станалъ любимъ пастиръ на всички православни безъ разлика на народностъ. Българитъ отъ всички краища на Македония го знаеха. Той бѣ за тѣхъ утѣха въ злочестииятъ. Въ него тѣ гледаха въплотени правдата, братството, славянството. И когато напусна Цариградъ и замина за Петербургъ да поеме ректорството на академията, всички българи го изпратиха съ сълзи. Когато се узна за неговата кончина, цариградскитъ българи го оплакаха искренно.

Цариградъ е мѣстото, дѣто се стичатъ славяни отъ всички краища на полуострова. Измежду всички славяни, които дирятъ поминъкъ на Босфора, православнитъ българи сѫ държали, държатъ и днесъ, при тежкитъ условия, първо мѣсто. Православнитъ българи сѫ единственитъ, които иматъ своя община, своя църква, свои параклиси, своя болница и свои училища. Една славянска община, тѣй устроена и тѣй поставена съ културнитъ си учреждения, заслужава, мислимъ, вниманието на единъ славянинъ, на единъ русинъ професоръ, ученъ, студентъ, духовникъ и пр. Ако той се интересува отъ грѣцката община, отъ грѣцкитъ културни учреждения и отъ прѣставителитъ на грѣцката народностъ въ Цариградъ, трѣбвало би да полюбопитствува поне да узнае, има ли въ сѫщия градъ славянска община, коя е тя, кои сѫ и какви сѫ ней-

нитъ прѣставители, има ли славянски културни учреждения, кои сѫ и какви сѫ тѣ. Лесно може да се схване, каква студенина и какво разочарование носи едно игнориране. Страница ли грижливо професоръ или учениятъ русинъ отъ славянитъ, съ които е свѣрзанъ по кръвь и по минало, игнорира ли община имъ и културнитъ имъ придобивки, които се дѣлжатъ на непомѣрни усилия и жертви, той обезсърдчава, изstudява. Българинътъ, хърватинътъ и сърбинътъ сѫ по-близко на русинътъ, отколкото гъркътъ.

Дира се старателно извинение на това странение въ особеното положение, въ което е поставена българската община. Това особено положение прѣчило на русина да се доближи до българитъ въ Цариградъ и до тѣхнитъ културни учреждения. Мѣжно може да се приеме това. Касае се за свободата и за правото. Професоръ или учениятъ повече отъ всѣки други има свобода и право да постѣжи не тѣй, както изискватъ интереситъ на гърци или българи, на сърби или българи, но така, както повелява правдата. Недоразумѣниятъ между гърци и българи или между сърби и българи не засѣгатъ и не може да засегнатъ русинътъ, прѣставителъ на науката. Каквото недоразумѣниятъ и да има между поименуванитъ народности, той би трѣбвало да бѫде еднакъвъ къмъ всѣка. Недоразумѣниятъ, напротивъ, се увеличаватъ и ще се увеличаватъ, когато се доближаватъ гърцитъ и се игнориратъ славянитъ, и наопаки. Въ такъвъ случай не се служва нито на правдата, нито на мира, толкова нужни за прѣуспѣването на св. православна Църква и на православнитъ народи.

Схващащъ това, приснопаметниятъ епископъ Борисъ се стараеше да бѫде еднакъвъ къмъ всички — къмъ българи, гърци, сърби и пр. И той еднакво обичаше всички. Поради това и всички бѣха навикнали да чуватъ изъ устата му сѫшата истина и да гледатъ въ дѣлата и обносите му пълно безстрастие. Учени и пастири, като него, изглаждатъ недоразумѣниятъ и сближаватъ . . .

Мѣжно може да се обясни нееднаквото дѣржане на нѣкои високопоставени руски духовници спрѣмо православнитъ общини въ Цариградъ. Мѣжно може да се обясни, защо да може да се посѣти у Цариградъ св. София, която е обѣрната въ джамия, и единъ католически храмъ въ Римъ, а да не може да се посѣти българската църква на Фенеръ. Мѣжно може да се смеле, защо да може да се посѣти Грѣцката семинария на о. Халки, а да не може да се посѣти Българската духовна семинария на Шишли, въ която прѣподаватъ руски академисти? Да се игнорира българската община, която е единствена славянска въ Цариградъ, ще рече, да се игнорира културната борба на единъ и половина милионъ българи въ виляетите на европейска Турция. А кой ще отрече значението на тази борба за славянството и за православието?

Говори се и пише за славянска солидарностъ. Това е мила идея. Като идея, тя има своитѣ носители и апостоли. Убѣдени и ентузиазирани отъ нея, тѣ я проповѣдватъ съ живо слово, сѫщо и въ печата. Въ славянскитѣ столици има общества, които работятъ на нея. Но ще може ли тя да се осъществи, ако така се игнориратъ усилията на православни славянски общини, които ратуватъ за свобода и права и които така малко се оцѣняватъ отъ апостолите на православието и на славянската солидарностъ?

Tc.

Кореспонденциитъ на князъ Трубецкой.*)

Прѣсно е още въ паметта ни, съ каква радостъ се посрѣдна у насъ заинтересуваността на либералнитѣ депутати отъ Государствената Дума по „балканскитѣ“ въпроси. Особено ни се допадна намѣрението на нѣкои отъ тия депутати лично да посѣтятъ мѣстата, отгдѣто се размѣща политиката на Ориента, и тамъ сами да изучатъ лицата и тѣхнитѣ стремежи и дѣла, както условията и създателитѣ имъ. Прѣвъ отъ тѣхъ потегли симпатичниятъ кадетски лидеръ, младиятъ князъ Григорий Трубецкой. Недѣлго слѣдъ заминаването си, той почена да сподѣля своите впечатления съ читателитѣ на два отъ доста разпространенитѣ въ Русия вѣстници: „Слово“ и „Руское Слово“. Излѣзъ изъ срѣдата на онай енергична и ентузиазирана група Думски депутати, който въ горещия си патриотизъмъ съ юношески жаръ възставашъ противъ старинното и овѣхълoto, както и противъ всичко, шо може по единъ или другъ начинъ да прѣчи на обновението на Русия, наблюдаленъ по всичко и схватливъ, почтениятъ князъ не се указа всѣкога въренъ на себе и партията си: той не съумѣ самъ да се сблече и очисти отъ основа старинно и плѣсенясало течение, противъ което той и единомышленниците му ратувашъ у дома си. Въ нѣкои отъ кореспонденциите си той не надминава рускитѣ патрѣщественици отъ 70-ти години. Така, въ брой 448 отъ 4/17 май т. г. на в. „Слово“ въ кореспонденцията „По ближнему востоку“, на темата „Маленький уголокъ древней Византіи“ чете-
тъ, край другого: „Нынѣшній патрїархъ Иоакимъ III прѣставляеть собою, несомнѣнно, крупную личность среди соврѣменныхъ греческихъ іерарховъ. Святѣшній Иоакимъ съ достоинствомъ но-
ситъ свое званіе. Онъ чуждъ закоренѣлыхъ предраз-
судковъ греческой іерархіи и нѣсколько лѣть тому назадъ въ пастырскомъ посланіи говорилъ о „ве-
ликихъ вѣтвяхъ“ христіянства — католичествѣ и протестантизмѣ. Весьма рѣшительно онъ возсталъ противъ увлеченія „чудотворной“ иконой, открившейся както въ одномъ изъ предместій Константинополя и сразу положиъ конецъ начинавшейся эксплоатации. Въ первые годы своего новаго патрїаршествованія онъ вызывалъ неудоволствіе греческовъ политиковъ своей искренней религіозностью“. (к. н.). Като чете човѣкъ тия редове, недоумѣва, на кое да отдае тая уѣнка, тая толкозъ несъстоятелна характеристика, на лекостъта ли, съ която почтениятъ кореспондентъ, като толкозъ други свои по ранши събрания, съ чужди краски, е обрисувашъ духовния портретъ на светѣшния Иоакимъ; на невѣдѣніе ли, като отдава на послѣдния качества, отъ каквито той е лишенъ. За честъта на младия трибуунъ бѣзаме да добавимъ, че това не ще е ни по лекость, ни по невѣдѣніе. Кн. Трубецкой е сериозенъ и интелигентенъ мѫжъ, и той никога леко не ще гледа на своята публична и обществена дѣятелностъ. Той е образованъ, при това биль е нѣсколько врѣме на служба при руското посолство въ Цариградъ, запознатъ е съ тамошната атмосфера, писалъ е и за отношенията на Грѣцката патрїаршия къмъ Бѣлгарската църква, та не може да се мисли, че характеристиката, ще е начертала за

светѣшний Иоакима, е плодъ на невѣдѣніе. Повтаряме, въ случай не може да става дума ни за лекость, ни за невѣдѣніе.

Ето нашето обяснение по тая, на всѣки случай, несъстоятелна оѣнка. Кн. Трубецкой, днесъ въ Русия, наумява нашитъ разпалени „либерали“ отъ 80-ти години, наскоро подиръ съвобождението, — епохата, когато младите считаха за високо достоинство да се именуватъ либерали. Като се титулуваша тѣй, тѣ не бѣха либерали ни по възпитание, ни по убѣждение. Вънъ отъ прозвището „либерали“, тѣ въ повечето случаи нѣмаха нищо либералско въ дѣлата си. Това че е тѣй, свидѣтелствувашъ редъ тѣжни страници отъ най-новата ни история. Сѫщо е и съ почтения князъ: той е едва отъ вчера либераль. Дома си, при възпитанието и образованietо, шо е добилъ, при служебната си дѣятелностъ, шо е ималъ, той не е можелъ да се пригответи, за да стане истински либераль. Понастоящемъ той днесъ е такъвъ само по име. Само подобенъ на набързо, сформиранъ, либераль, който у своя си воюва за обновление смѣло и всестранно, на Златния Рогъ, при лицезрѣніе съ идеализирания още отъ врѣмената на Лжедимитрия Вселенски патрїархъ, гледа, мисли и оѣнява тѣй, както това сѫ правили неговите дѣди и прадѣди отъ XVII и XVIII вѣкове. Единъ русинъ, биль изъ мужицитета на Тамбовската геберния, или же изъ княжеските фамилии на бѣлокаменна Москва, не може да мине проливъ, бѣзъ да се отбие въ Константинополь, не може да се спрѣ въ Константинополь, безъ да отиде хоть на „Фанаръ“ за благословение у Патриарха. Това слѣпо влече на много милиони руси къмъ най-заклетии врагъ на славянството е едно болѣзнето явление, произходяще негли отъ черти расови, племенни, славянски... Нему има да се отадатъ много грѣшки отъ миналото, много други отъ настоящето, а може би и отъ бѫдещето, — грѣшки крупни по размѣри, съкрушителни по резултати въ живота на славянските народи... Това влече, ще повторимъ, откърямо прѣвъ вѣковетѣ, не е могло да освободи, иначѣ сериозния и благонамѣренія кн. Трубецкой, когато „Пасхальное богослуженіе Патрїархъ совершилъ въ сослуженіи всего синода. Самымъ торжественнымъ моментомъ, хотя и нѣсколько утомителнымъ въ душной церкви, переполнено народа — было чтеніе евангелія на 12 разныхъ языкахъ (к. н.)... Кончается служба, Патрїархъ поддерживаемый справа рускимъ посломъ, (к. н.) слѣва греческимъ посланикомъ, идетъ изъ церкви черезъ внутренній дворъ въ патрїаршіе покой... Патрїархъ принимаетъ поздравленія и раздаетъ красные и золотыя яйца“. Каква картина! — Невъзможна за кистята на единъ нѣмецъ или англичанинъ...

Любознателніятъ кореспондентъ да бѣ, по-честито изключение, по-малко обладанъ отъ въпросното влече, той щѣше да пожертвува нѣсколко минути, за да посѣти и другъ храмъ православенъ въ съсѣдство, всевъ сѫщия кварталъ, до самия брѣгъ на Златния рогъ, — храмъ славянски, бѣлгарски. Докогато въ първия слушаше „въ душной церкви“ на грѣцки „Христосъ анеши“, въ втория, новъ, стѣтъль, цѣлъ отъ желѣзо, — емблема на упоритостта, съ която славянинъ се стреми къмъ Св. София, — щѣше съ услада да чуе мелодичното, домашното, обичното: „Христосъ воскресе! Но за подобно пилигримство се изисква куражъ и любовъ къмъ своето повече, отколкото такива е

* Тая статия заемаме отъ в. „День“, бр. 1545.

имало въ нея минута у кн. Трубецкой... Да бъ посътилъ и българската църква, той щъше да види нагледно резултатитѣ на обновлението у единъ народъ, ако и сравнително немногоброенъ, щъше да опѣни по-вѣрно упадъка и мизерията, въ които, благодарение на старинността, плуятъ светъ-шиятъ патриархъ и неговото ретроградно сбогище. А това имаше да пролѣе върху младия дѣятель евѣтлина за озаряване тѣмни още нѣкои кѣтове на неговото гледище върху високоидейната борба, водена отъ страна на желѣзния храмъ на Екзархията противъ "душната" църква на Патриаршията.

Какъ болно удря на ухото атестацията на кн. Трубецкой за сегашния патриархъ! "Съ достоинство носятъ своето звание" и "съ своята искренна религиозность биль причинилъ неудоволствие на грѣцките политици". Да кажеше това единъ грѣцки патриотъ, разбираме: но не разбираме да го назава единъ русинъ, членъ на либералната партия. За какво достоинство на Иоакима III може да се говори, когато той е развилъ дѣятелностъ неподобаваща на високия му санъ: кореспонденти безброй, кръстосали Македония, европейски офицери, служащи по жандармерията тамъ, цивилнитѣ агенти, най-сетне самата Порта отблѣжиха, констатираха, наименуваха, па и отъ длѣжностъ отстраниха нѣколко грѣцки митрополити въ Македония, които сѫ били главни и лични ражковидители на грѣцкитѣ тамъ чети, които ограбиха и изгориха десетки български села, изклаха стотина българи, между които и жени и дѣца. И това разрушение и тая сѣч има своя главнокомандуващъ онзи светъ-иши Иоакима, когото на тая годишната пасха е подкрѣпялъ въ църква русия въ Цариградъ посоль. И на тоя главорѣзъ и на той убиецъ се въздававатъ почести като на иай-високия иерархъ, възвеличава се на-смалко като великия цариградски светителъ Ивана Златоуста. Правено това отъ русия посоль — разбираме, но не разбираме, кога го прави единъ политически и общественъ дѣятель, народенъ трибунъ, партията на когото, като ратува за обновлението на Велика Русия, *дига високо знамето на славянската взаимност, изговаря грѣмко имената на общите наши врагове.*

Когато Иоакимъ III се е прѣвърналъ на най-вулгарния наемникъ за палежи и убийства, когато атинските шовинисти го разиграватъ безъ свѣнь за санътъ и званието му, кн. Трубецкой му отдава искренна религиозность, съ която биль причинилъ неудоволствие на тия шовинисти. Нѣ, срамъ ни е, като помислимъ, какъ се смѣять грѣцитѣ на Фенеръ и въ Атина, когато чуватъ за себе си подобни отъиви дори отъ обновителите на Русия! По-добре да мълкнемъ, и то съ думитѣ на М. Конопница отъ Sclavus Saltans:

"Охъ! Робъ е биль, робъ е, и робъ ще остане!"

Вѣнко.

Страници изъ завѣща- нието на единъ философъ.

XI.

Да страдаме — то е зло което минава; да сме страдали **наопаки**, зло което не минава.

Иначе казано :

Въ мѣката обикновеното измѣрване на времето нема смисълъ; тамъ само минжлото е настояще!

XII.

Щастието поставя було предъ очитѣ ни, окованава разсѣдѣка ни.

А нещастието ни дава възможность не само да уцѣнимъ другитѣ — но и да разберемъ себе си.

XIII.

Висшата просвѣта стои въ испитнитѣ; висшата еманципация стои въ длѣжността.

Господаръ на своята сѫдба е само онъ който е минжъ презъ школата на теглото — и е разбралъ че най-добре ще ползова себе си като се грижи повсечасно за ближния си.

Отъ мене по щастливъ човѣкъ нема, думалъ единъ старовѣковъ мѣдрецъ, понеже само за хорското щастие залитамъ, — а за своето не помислямъ: то не ме интересува!

XIV.

Искашъ ли да бѫдешъ суверенъ властникъ на живота си — бѫди робъ на длѣга си; искорени въ себе си лошитѣ инстинкти — за да се еманципирашъ отъ хорските прищѣвки и произволи.

XV.

Великъ ли си по доброта, ти ще бѫдешъ и добъръ въ величието.

XVI.

Нека властници и публични дѣйци да помнятъ това:

Историята ще бѫде снисходителна къмъ тѣхъ — само ако тѣ сѫ строги къмъ себе си.

XVII.

Онѣзъ които думатъ че Исусъ отнесе тайната на своите чудеса съ себе си се мамятъ; Той научи своите поклонници да чудотворствоватъ: когато дадеме нравственна обнова на разваления човѣкъ не въскрѣяваме ли мъртвецъ изъ гроба?

XVIII.

Много литературни творения които нематъ ни глава ни опашка, които изглеждатъ да сѫ пи сани отъ нѣкой обитателъ на луната, плѣняватъ четеца — като му доставляватъ незнамъ каква своеобразна естетическа наслада, незнайна или необикновенна.

За да разбираме всичко — въ литературнитѣ сфери — трѣба да знайме да излизаме изъ своите привички и конвенции — трѣба да поза-бравяме, навременѣ, онѣзи хитроумства които сме нарекли правила, трѣба добре да се убѣдиме че нашата художественна форма не е никакъ единственна, — и че до нея, успоредно съ нея, сѫществуватъ и други.

Критиката — добре нека си обясниме това — критиката е искусство да съзираме лесно хубавитѣ страни на нѣщата — а не да дирихме насѣкѫдѣ петна.

Нека знайме тоже че добро литературно про-

изведение не е никакъ онова у което липсватъ недостатъци — а онова у което, ведно съ недостатъците, преизобилватъ блъскави качества.

Нѣщо повече. Както е вѣрно че има хубавъ безпоредъкъ който е плодъ на изкуството (*Souvent un beau désordre est un effet de l'art; Boileau*) исто тъй може да се твърди че съществуватъ и блъскави недостатъци — които одесеторяватъ стойността на единъ писачъ.

Въ произведенията на Вазова липса, напримѣръ, онова обширно свѣтоствѣдение което прави книжовника представителъ на всеевѣтствната съвѣсть, въ своя вѣкъ. Но какъ тая липса поражда, у нашия лирикъ, онѣзи дивни свойщи — най очарователна наивност и най дѣвственна свѣнь — каквито напразно бихме подирили у алчущия за тевтонски високомуество П. П. Славейковъ.

XIX.

Поезия винѫги и насѣкѫдѣ, поезия всеобемаща и всепоглѣщаща — това е отрицание на всѣка поезия.

Въ живота трѣба да поставиме толкова поезия — колкото захаръ въ кафето: доста — за да премахнемъ горчевината му, ала не толкова много щото подсладяваньето да се превърне въ блюдкавина!

XX.

Човѣкъ дохажда на земята за да тѣрси доброто — а не за да се наслаждава на готови добрини ..

Онѣзи които питатъ защо Богъ е поставилъ човѣка воленъ между истини и заблуждения — питатъ защо Богъ не е направилъ човѣка равенъ на себе си.

XXI.

Поете, не сѣдай предъ работната си маса съ твърдото рѣшеніе да пишешъ стихове — *coute que coute...*

Поетическото произведение е бисеръ. Бисеръ не се работи, — намѣрва се.

Поезията е драговница която спохожда своя драговникъ не когато нему е изгодно — а когато неи се прииска!

XXII.

Научнитѣ истини сѫ винѫги добри — отъ чито уста и да исхождатъ; скромнитѣ бурени които тѣпчимъ, низъ полята, ни даватъ понѣкога превъходни лѣкарства!

* * *

Колкото за моралнитѣ истини, тѣ иматъ такава стойност — каквато стойност иматъ лицата които ги формулиратъ. За да прецѣни едно апостолство — обществото се взира преди всичко въ частния животъ на апостола.

— Не компрометирай истината! — думалъ Циперонъ на единъ продаженъ ораторъ който излагалъ вѣрни работи въ една отъ своите речи.

А старитѣ Византийци казвали на единъ разваленъ свещеннослужителъ:

— Твоята рѣка е рѣка на мамникъ и наeilникъ. Свето Причастие отъ подобна рѣка не приемаме! —

* * *

Кой знае, — може би едничкиятъ способъ да се отървемъ отъ безсъвѣтнитѣ български газетари е да не обрѣщаме внимание дори на „правитѣ имъ разсужденія“ — когато, по случай, разсуждаватъ право!

Ако е вѣрно че най сладкодуменъ проповѣдникъ е нѣмийтъ добротворецъ — не помалко е вѣрно че най полезенъ публицистъ е онзи който поставя хармония между поведението си и мѣдрумството си.

На Софийскитѣ желтопресови рицари — между които има людие сѫдени за подлогъ или преслѣдваніи за грабежъ — ний трѣба винѫги да думаме:

— Господа, вашитѣ животъ е люсница за вашето писателство! —

XXIII.

Въ предговора на единъ отъ своите романи *Madame G. Sand* ни дава интересни свѣдѣнія за модуса на своето работене.

— Прекарахъ частъ отъ сезона въ Фонтенебло, — пиши тя; привечерь, когато се прибрахъ въ хотела, надрасвахъ по нѣколко страници отъ този разказъ; всѣка заранѣ, разбира се, забравяхъ какво съмъ писала вечеръта: дена си посвещавахъ на дѣцата си като тичахъ изъ парка, ведно съ тѣхъ, да ловъ пеперуди и да берѫ цвѣтя! —

Така трѣба да постѣпва всѣки авторъ.

За богатството казватъ че то е добъръ слуга, но лошъ господаръ.

Сѫщото може да се рече и за писателството.

Въобще най хубавитѣ и най приятнитѣ нѣща сѫ до тогава хубави и приятни докогато не взиматъ връхъ надъ нашата воля.

Ний познаваме поети които прекарватъ по цѣли нощи съ перо въ рѣка — и падатъ най подиръ въ изнемогванѣ и нервно растройство.

За такива творци може да се рече че тѣ не владѣятъ своето творчество — а то тѣхъ владѣе; а всичко което овладѣва човѣка тѣломъ и духомъ — обезобразява дѣлото му...

Поетъ маниякъ кога да е ще се преобърне на грубъ стихоплетецъ.

XXIV.

Слабийтѣ нема друго оружие освенъ лукавината.

Като е живѣлъ дълги вѣкове подъ властта на азиятския покорителъ — сиречъ като е биль съставна част на една държавна уредба основана върху правото на исжа — Българинътъ е изгубилъ въ доблестъ това което е спечелилъ въ хитроумство; човѣшкото сѫщество се брани както му иде отрѣжи — а не както е по прилично или по достолѣтно.

Прочее, ако днесъ не намираме, въ България, велики характери — не трѣба ни да се дивимъ, ни да се вѣзмушаваме; Турчинътъ опустоши моралната градина на България — и тя не дава вече никакви плодове, сиречъ за дѣлго време не ще дава такива...

XXV.

За да разберешъ Бога чети въ себе си — тѣрси въ сърцето си остатки отъ Божественность.

Ако знаешъ да обичашъ ти нема безполезно да търсишъ.

Човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие, дума Свещенното Писание. Това не значи че човѣкъ се доближава до Бога когато обича преди всичко да знае — а когато знае преди всичко да обича.

Богъ не се раскрива никога на онѣзи които високоумствуватъ: вредъ и въ всичко тѣ виждатъ само себе си и всѣки тѣхенъ блѣнъ се свършва съ самообаяние.—

Богъ се раскрива на мѣдритъ по сърце: тѣ сѫ смогнали да разбератъ най живоносната, най душеспасителната истина: необходимостта да дъримъ радостъ само въ добруваньето на близния си!

XXVI.

Сестрата, съпругата и майката сѫ всичко що намираме мило, очарователно и свето въ своята сѫдба; тѣ само крѣпятъ въ сърцето ни въра въ доброто; тѣ сѫ, низъ тъмните пѫтеки на живота, свѣтилата които опазватъ стѫпките ни отъ провалияне; нека бѫдемъ въчно признателни къмъ сестра, къмъ съпруга, къмъ майка; нека се пазимъ да не опетниме сѫдбата си!

XXVII.

Силенъ характеръ състои отъ воля просвѣтена и отъ благи инстинкти.

Чистъ бѫди, крѣпъкъ да бѫдешъ!

Крѣпъкъ бѫди, чистъ да бѫдешъ!

Съедини въ себе си твърдия духъ на бореца — и нѣжното сърце на дѣтето.

XXVIII.

Бѫдѫщето зависи отъ жената.

Нейното призвание е да пресъздаде отечеството — като възроди душитѣ.

Ала за да испълни тя своето призвание — ний трѣба да я олесниме — трѣба да ѝ позволиме да овладѣе понапредъ себе си — трѣба да я избавимъ отъ сегашното ѝ куклинско живузванье.

— Не пречете на сѫдбата ми, за да можда подобренъ сѫдбата ви! — би имала право да ни каже тя...

XXIX.

Нашата доброchestина е корабъ — случайно застанѧль срѣди талази временно укротени.

* * *

Сѫщо и нашето нещастие е корабъ — но той илюва прѣко бѣснѣющи хали и отива къмъ пристанище въчно безбурно и безбѣдствено!

XXX.

Умирачката да ни намѣри — то е много лесно...

Но колко е мѣчно да намѣриме умирачката!

XXXI.

Бѫди работникъ божий:

Работи за Бога, съ смирение въ сърцето и съ молитви на устните; работи за расплодяванье на правдата и за укрѣпяванье на истината —

като помнишъ че тѣ исхождатъ отъ Бога Който е источникъ на всѣка справедливостъ и истинностъ.

Всичките наши душевни сили иматъ потреба отъ въра — понеже всички се естремиши къмъ нещо по високо отъ земните подвижничества. — Човѣшкото сѫщество — образово творение на Бога — е, въ единъ смисълъ, недовършено: Творецъти ни е заповѣдалъ, не да пресъздадеме, а да досъздадеме себе си, чрезъ свобода, чрезъ трудъ и чрезъ добродѣтель!

XXXII.

Ако въ нашитѣ земни учения има велика истина — тя е слѣдната: това което има начало и край не може да се назове дълготрайно.

Нишо, прочее, не е тъй бѣзопреходно като човѣшкия животъ; до каквito глубоки старини да доживѣе човѣкъ — неговата смърть е сѣ скоро-постижна. „Настоящето“ е стрѣвъ отъ която се храни едно чудовище наречено „Минжло“.

Нека преклонимъ глава предъ сѫдбата си; тя прилича на истината: тя е таквазъ каквато може да бѫде, — а не таквазъ каквато я искаамъ да бѫде!

И нека помниме че и онзи който бѣга отъ умирачката — и онзи който тича къмъ нея — проявяватъ еднакво малодушие!

XXXIII.

Дѣйствовай, — не роптай.

Злото събarya само слабитъ, и който се оплаква отъ злото — оплаква се отъ своето изнемогванье и отъ своето нерадение.

XXXIV.

Богъ се показва намъ толкова колкото трѣба за да разберемъ че нашата добрина се намира подъ закрилата на неговата добрина — но не толкова колкото трѣба за да си въобразимъ че нашиятъ разумъ е откъреплекъ отъ неговия разумъ.

Напълно да разбереме нѣкого — то е да се приравнимъ съ него, а Богъ не е създалъ божове когато е създалъ човѣшко общество. —

XXXV.

Това що върваме е плодъ на това що чувствоваме — а не на това що разсѫждаваме; нашата въра е — и до край трѣба да остане — подвластна на напето сърце.

Като казваме тѣзи думи ний не искааме ни най малко да речеме че между въра и логика зъвя яма. Върата обитава въ отвѣдлогически сфери, върата е свѣрхразумна сила, — ето нашата мисълъ.

Никаква човѣшка наука не съдѣржа такава формула: A + B = Богъ.

Но ако Богъ не се доказва съ помощта на никакви умствования — Той се съзира на съкѫдъ и въ всичко — съ помощта на онѣзи съвѣсть която ни шепне повсечасно:

— Потрѣбата на човѣшката душа отъ висша правда е и потрѣбата на цѣлата вселенна; безъ тая висша правда — въ вселенната би се осѣщала незнамъ каква празнотия — неизмѣрима и необяснима; тя би била създадена наполо — сиречъ не досъздадена. А Творецъти не може да не доискара творението си; той не може да не бѫде привързанъ къмъ плода на своята свѣщенна воля!

XXXVI.

Мнозина думатъ:

— Зло и добро сѫ елементи вѣчни въ състава на физическия и моралния свѣтъ; това бий въ очи и мѫдростта състои въ признаваньето на еѵтъвнитѣ закони —“

Превъходно.

Ала ролята на разумното еѫщество не е да стои съ скръстени рѫцѣ предъ злo и добро — като се пази отъ едното и ползова отъ другото.

Не, човѣкъ е поставенъ на земята за да живѣе, — а живѣхъ значи дѣйствувамъ, трудих се, борих се, зализахъ да измѣнъ хода на работитѣ отъ недобъръ на добъръ, отъ добъръ на подобъръ, отъ подобъръ на найдобъръ.

Днешнийтъ моралъ — моралътъ до който човѣчеството е стигнало подиръ хиляди години опити и наблюдения — ни дума:

— Търсете причинитѣ на работитѣ, обяснете си ги, въздѣйствувайте върху тѣхъ; цѣльта на вашето земно битие е да дадете колкото е възможно по голѣмо съвършенство на душата си; а за да достигнете тая цѣль — издигнете се надъ мѫка и добродѣтина, станете господари на злото и доброто — та погазяйте първото и усилияйте второто!

* * *

Дарвинъ ще ви рече: Всичко слабо трѣба да исчезне!

Не вѣрвайте!

Сполуката, тържеството, не сѫ вѣнь отъ насъ, а сѫ въ насъ; иначе казано, ний носимъ сѫдбата си въ душата си.

Борбата за животъ е като борбата за здравье: въ нея надвива волята.

Имайте знаме — и обичайте го отъ все сърце — обичайте го повече отъ всичко. Ето тайната на тайнитѣ, въ живота.

Който обича — иска; а който иска — може. Ето върховниятъ човѣшки законъ.

Дариновигъ думи трѣба да се поправяютъ така: Всичко което не може да обича ще исчезне.

За бездушнитѣ нема място на земята!

XXXVII.

Прилѣпимъ ли се, душа и тѣло, на нѣщо преходно, на нѣщо промѣнчиво, ний си приготвяме горчиво разочарование... А що ли не е преходно и промѣнчиво, тукъ наземи?

Тайната на неизмѣнното задоволство стои въ бѣганье отъ всѣкакви наслаждения; и най добрата дефиниция на щастливия човѣкъ е слѣдната — колкото и парадоксална да изглежда тя:

— Щастливъ човѣкъ е онзи който се отказва отъ всѣкакво щастие. —“

XXXVIII.

Отличителната черта на великия държавенъ управникъ е тѣзи: той е човѣковѣдецъ; той знае, сиречь, да прицѣнява хората, и да възлага на помагачите си мисия сътвѣтствоваша на тѣхнитѣ дарби и достоинства...

И когато срѣщните въ една страна способни людие — които не играятъ никаква роля въ общите работи, не упражняватъ никакво влияние върху службата и водачи, и живуватъ съ скрѣстени рѫцѣ, отриняли наскъдѣ и забравени отъ

всѣкиго — бѫдете убѣдени че се намирате срѣди общество първобитно, кѫдѣто всѣко първенство и водителство е въ плѣдове на сплетня и на фаворитизъмъ.

И може би послѣдната дума на бѫдѫщите поколѣния, за сегашната българска, ще бѫде тая:

— Тя бѣше съкрушителка на дарби и унищожителка на самостоятелни умове! —“

XXXIX.

Не вѣрвайте въ редъ и благоустройство които иматъ за основания лакомия, завистъ и омраза.

Трайно пресъздаване на обществото се достига не чрезъ стремежъ да играйме първенствуваша роля като погазваме своите съперници — а чрезъ желание да вършимъ най полезна работа на най скроменъ постъ като помниме че не функцията възтига човѣка — а човѣкъ възтига функцията.

XL.

Щастието може да ни направи господари на човѣшки еѫщества, — но само нещастието може да ни раскрие и растълкува тѣхната сѫдба.

Ст. Михайловски.

Патриархъ Евтимий и с. Кѣпиново.

Прѣзъ 1906 г., когато нашите вѣстници оповѣстяваха за заточението на Търновския патриархъ Евтимия, по случай откриването на гроба му, нѣколко старци въ Елена заразказваха по-долу изложеното прѣдание; единъ отъ тѣзи старци бѣ и неотдавна починалия Цончо Ст. Садановъ; а г. К. Юрд. Поповъ добавяше, че баща му (починалъ прѣдъ 14—15 години на 75 годишна възраст) плачелъ, кога разказвалъ туй сѫщо прѣдание.

Когато турцитѣ въ старо врѣме прѣвзели Велико-Търново, откарани били отъ този градъ единъ владика и много търновчени на заточение. Тѣ били подкарани по тогавашния старъ путь, който водилъ отъ Велико-Търново прѣзъ Стара-планина за с. Твѣрдица и оттамъ за въ равнинитѣ на Южна България. Първата вечеръ тѣзи злочестници били иощували въ Кѣпиново, тогава забѣлѣжителенъ градъ съ 7 черкови, а сега село въ Еленска околия. Тогавашнитѣ жители на старото Кѣпиново, кой знае по кои причини, не показали били никакво гостолюбие на изгнаниците, тѣй че тѣ иощували подъ открито небе, а злочестия владика билъ затворенъ на иещъ въ единъ плѣнникъ. На другия денъ, при тръгването си, владиката отправилъ проклятие върху Кѣпиново. Отъ Кѣпиново прѣзъ Кѣпинския балканъ, който е част отъ сѣвернитѣ прѣдгория на Стара-планина, заточениците били отправени къмъ гр. Елена, който тогава още не билъ заселенъ. Когато стигнали на върха на Стара-планина, турцитѣ, които конвоирали заточениците, отдѣлили една част отъ тѣхъ и ги оставили свободни, а останалите съ владиката подкарали за къмъ с. Твѣрдица, нѣкогашна силна българска твѣрдиня, разположена въ едно устие при южнитѣ поли на Стара-планина.

По-горѣ споменатите старци отъ Елена, които разказваха туй прѣдание съ наслъзени очи, питаха дали този владика не е билъ патриархъ Евтимий.

Туй прѣдание ме бѣ много заинтересувало и азъ търсѣхъ възможность да се потвѣрди и отъ други човѣци; такъвъ случаѣ ми се скоро удаде. Не слѣдѣ много, въ разни врѣмена се срѣщахъ съ нѣколко видни кѫпинчани, които често идвѣтъ по работа въ Елена; единия отъ тѣхъ бѣ г. Стоянъ Поповъ, а другия — К. Рашковъ.

Тѣ освѣнѣ дѣто потвѣрдиха това прѣдание тѣй, както ми бѣ по-рано разказано, но добавиха и това, че проклеването на селото имъ отъ рече-ния владика дѣлго врѣме тежало на сърдцата на всички имъ съселяни и за да имъ олекнѣло отъ него, търсили срѣдство, което най-сетнѣ го намѣрили по слѣдния начинъ.

Знайно е, че въ началото на 1878 г. въ Велико-Тѣрново заседаваше първото народно учрѣдително събрание, членове на което бѣха и всички наши владици. Въ едно прѣкрасно врѣме прѣзъ пролѣтта на сѫщата година трима отъ тѣхъ, а именно Иларионъ Кюстендилски, Мелетий Софийски и Евстатий Пелагонийски отишли на разходка до Кѫпиновския монастиръ, който е далечъ единъ часъ отъ Кѫпиново. Първия отъ речението владици, като постриженникъ на този монастиръ, дѣлго врѣме като диаконъ, протосингель и викарий на тѣрновскитѣ нѣкогашни митрополити, билъ добъръ познатъ и на кѫпиновчани. Селяните отъ Кѫпиново, възползвали се отъ слушая, съгласили се та поканили въ селото тѣзи трима наши архиереи, за да имъ отслужатъ молебенъ за дигането на споменатото проклятие, че да имъ олекнѣло на душата. И дѣйствително владиците приели благосклонно поканата на кѫпинчани, поѣтили селото имъ, и понеже тогавашната селска църква била много малка, то молебена билъ отслуженъ колѣнопрѣклонно на открито място, покрито съ зелена морава, при стечението на мало и голѣмо отъ цѣлото село.

Слѣдѣ този молебенъ, както ме увѣряваха по-горѣ споменатите кѫпинчани, жителите на с. Кѫпиново се чувствуvalи умирени и успокоени.

Но кой, прочее, може да е билъ този владика, който билъ по този начинъ прѣкаранъ прѣзъ Кѫпиново, ако не патриархъ Евтимий?

Миланъ Радивоеевъ.

Книжнина.

Молитвени часове.

Ленрихъ Хайн.

Миръ.

Високо въ небето се сльнце подема,
а бѣли облаци летятъ;
въ прозрачни води се оглеждатъ —
въ дѣлбокото тихо море.
Полегналъ въ корѣба, замисленъ
съзирамъ прѣзъ лека задрѣмка — Христа,
Спасителъ на свѣта —
еияющъ въвъ бѣли одежди
пристѫпя прѣкрасенъ, велиъкъ
прѣзъ суша и вода;
глава Му небето досѣга,
и за благословия рѣка си простира
прѣзъ суша и вода.
Той носи въ гърди необятни

велико сърце —
горяще катъ сльнце румяно —
и лѣве обилно лѣчи милосердни,
и цѣлия свѣтъ Той, любовенъ и чистъ,
съ любовь озарява и грѣ
прѣзъ суша и вода...
И звона камбаненъ се празнично носи
къмъ ясното небе.
Катъ лебеди бавно заплуватъ кораби
по тихото море,
платната си розови пуснали
и поряте дѣлбоко вълните
къмъ брѣга зелени, къмъ бѣли огради,
дѣ хората живѣятъ задъ тѣзи стѣни.
Въ града какъ е тихо и мирно!
Не чува се трѣсъкъ, ни глухия ропотъ,
ни громкия крѣсъкъ житетиски.
По улици чисти, широки
пристѫпятъ човѣци въвъ бѣла прѣмѣна
и носятъ въ рѣцѣ си палми;
тѣ срѣдятъ се, гледатъ спокойно и кротко;
беззвукично, безстрастно
чела си цалуватъ единъ другъ
и поглѣдъ обрѣщатъ къмъ яркото сльнце,
що въ радостъ аленолѣчиста кръвь лѣе,
навредъ озарило, огрѣло;
и трижди съ вътороженъ духъ
тѣ си повтарятъ:
„Слава на Иисуса Христа“!

Фридрихъ Шилеръ.

Словата на вѣрата.

Три думи прошепвамъ — отъ сърце сѫ тѣ,
на свѣта тѣ имать велико значенѣе;
три слова начални изпращатъ вѣкове
и сѫ завѣщани на насть отъ рожденье:
човѣкъ е обреченъ на печалень край,
ако въ тѣзи думи вѣра не питай!

*

Той длѣженъ е да вѣрва, че съ Воля ѹ роденъ,
длѣженъ е да вѣрва въ своито назначеніе: —
на чуждата воля робъ е угнетенъ,
комуто проникне въ душата му съмѣнѣе; —
свободата съ нея е силна, вирѣй,
свободенъ е, който себе си владѣй!

*

Длѣженъ е да вѣрва въ Добродѣтельта,
втората небесна щерка тѣй се казва.
Бѣди и напасти не признава тя;
дѣто я повикатъ — и тя отзове се:
за да я постигнешъ, разумъ се не неѣ,
често тя живѣе и въ просто дѣте!

*

Има Богъ! и света волята Му ѹ вредъ.
Въвъ живота тежкъ настѫпи ли тлѣнѣе —
изъ тлѣнїо начало любовни завѣтъ
Той го възкрѣсява въ ново поколѣнїе!
Не дѣй казва: туй сѫ глупави слова, —
вседневната мѣдростъ го казва това!

*

Три слова азъ шепна, мѣдри словеса,
нека надалекъ тѣ да се отклинятъ;
какъ нико изпада клетата душа,
ако тѣзи думи въ нея не проникнатъ:
човѣкъ не погинва, не бива лишенъ
отъ надежди, ако въ тѣхъ е увѣренъ!

Волфганг Гьоме.

Молитва.

О, Творче мой! О, Боже мой!
на мене гръшна погледни:
азъ мѫча се, душа покой
не знае въ болни ми гърди.. .
О, творче мой! Нѣмѣй язикъ —
грѣха ми земенъ е великъ.

*

Кипѣше въ него младостта:
обичаше ме съ чистота,
но своята обичъ той въ гърди
отъ хората я потай...
Азъ знаехъ всичко! Боже, Ти
на мене гръшна опости!

*

Разбирахъ мѫkitъ му азъ:
една усмивка, погледъ миль
би изцѣрили го завчасъ...
Но азъ жестока бѣхъ, безъ жаль.
О, Творче мой! Нѣмѣй езикъ:
грѣха ми земенъ е велики!

*

Страда той, дълго се мѫчи,
скръбъта му разумъ помрачи —
и мълкомъ, бѣдния, умре...
О, Боже мой! Дано простре
смѣртъта рѣка си и къмъ менъ:
отъ грѣхъ духа ми и угнетенъ!

Готфридъ Брюгеръ.

Смѣртъта на христоманина.

— Свѣрши се моята пѣть — глава тежнѣе,
очи блуждаятъ въ непрогледна нощъ.
Умирамъ азъ. Помраченъ взоръ гаснѣе,
що често прѣдъ Всесилния пролива
потайни сълзи съсь чувствени слова
на любовъта, — гаси го смѣртната немощъ.
Трепери въ менъ човѣшкото разтлѣнѣе,
плѣтъта трепти, но азъ се не боя:
азъ Бога моля за тихо подкрѣпленѣе —
напуша ме вѣчъ сѣтнята ми воля...
О, Господи! на Тебе азъ се моля,
не си отврѣщай Ти отъ менъ лика!

— Азъ грѣшникъ съмъ, великъ съмъ грѣшникъ,
[Боже,
но прѣдъ священния Ти чистъ олтаръ
разкаяхъ се, обливахъ въ сълзи ложе,
ридахъ въ смущение и бихъ гърди,
молихъ Те: „Милостивъ къмъ менъ бѣди,
къмъ мене грѣшника!“ Азъ буйний жарь
на страстни пориви убоздавахъ,
плѣтъта въвъ себе силомъ побѣдихъ.
Въ борба за вѣра, за Христа въаставахъ
и близкнитъ си азъ не оскѣрихъ —
Сега Ти видишъ, Боже! Смѣртъ пристигя:
Ахъ, Господи, чуй моя тепъль викъ, —
къмъ мене обѣрни Ти своя лицъ!
Прѣдъ Твоето величие стреми се
духътъ ми и нищожній прахъ
напуша завсегда... Но не бои се
отъ строгия Ти сѫдъ и гнѣвъ;
съсь псалми на уста, съ божествени напѣвъ,
зашто знаехъ за кого страдахъ!
Смѣртъта пристигя... въ раждѣтъ ми Разпятие,
изстива съ него клето ми сърце.

Спасителю Христе! въвъ Своите обятия
сирашки духъ ми приеми!“ И той
глава отпусна смиreno въвъ покой,
а духъ литна къмъ ведрото небе.

Адалбертъ Шамисо.

Нрѣсть.

Вървѣлъ морно въ неравенъ пѣть скиталецъ.
Съ усилие повдигалъ той нозѣ,
по гладкитѣ скали се хлѣзгалъ и катерялъ
и най-подиръ достигналъ до високий върхъ.
Отъ върха прѣдъ него се мило открила
равнина облѣна отъ златни лѫчи —
палувка вечерна отъ слѣнде заходяще:
завѣршило пѣтя Божето свѣтило
и съ послѣдни лѫчи всичко озарило,
прошава се нѣжно съ полудремналъ свѣтъ, —
навредъ се разливаль чудесенъ покой.
Утѣшенъ, починалъ, при тѣзи видѣнія,
колѣничалъ пѣтникъ, прошепналъ съ уста
вечерна молитва чиста, и тогазъ
на морава — меко ложе ароматно —
полегналъ, и кацналъ миротворенъ сънъ
по морнитѣ вѣжди, въвъ съновидѣніе
духа освободенъ отъ борби житейски,
тѣлесна тѣмница — избавенъ, честитъ.
Явиль се прѣдъ Божи лицъ — пламнало сълънце,
Господнитѣ дрехи — небесната тѣрдъ,
поднонжие Боже — земното кѣлбо.
Къмъ Бога вѣзкликалъ молебно: „О, Отче!
въ гнѣва си отъ менъ недѣй се отврѣща,
че всичката слабостъ на душа си грѣшна
азъ ще изповѣдамъ, о Боже, прѣдъ тебъ!
Азъ зная, че всѣки роденъ отъ жена
е длѣженъ покорно кръста си да носи,
но тяжести кръстни не сѫ все едини,
а моятъ — тежи ми, сили ми надмогва...
Облекчи го, Боже! — ще ме прѣломи
и душа ми клета грѣхомъ ще погине“.
Така той въ безсилѣ Вишния помоголъ.
Но, ето, повѣли силни вѣтрове
и него отвѣли съ невидима сила:
и той се намѣрилъ въвъ Божественъ храмъ,
кѫдѣто стѣрчели кръстове безбройни.
И гласъ тамъ дочува, могжественъ гласъ:
„Прѣдъ тебе сѫ всички земни кръстове —
тука сѫ сбраны. Който ти изъ тѣзъ
изберешъ самичекъ — него си земи!“
Почналъ да изпитва кръстни тежини,
изпитвалъ той всѣки на слаби плещи,
дано да намѣри за себе удобенъ.
Но кръсть да избирашъ не било то леко:
единътъ грамаденъ, а другия тежъкъ,
но трети пѣкъ дребенъ, ала неудобенъ:
съ рѣброве си остри плещитъ прорѣзвалъ;
едни отъ желѣзо грубо изковани,
а нѣкои отъ злато и сребро излени,
но змии изплитатъ около тѣхъ вѣнци.
Всичкитѣ поредомъ изпитатъ, видѣлъ —
ни единъ удобенъ тамо не намѣрилъ.
И отново почналъ пакъ да ги прѣглежда,
додѣто намѣрилъ единъ, несъзрѣнъ,
оставенъ небрѣжно самъ-самотенъ кръсть.
Той не билъ ни гладъкъ, нито пѣкъ и лекъ —
отъ палма зачуканъ, но съ мѣрка добра:
като че за него той е изкованъ.
Прилѣпналъ удобно на слаби плещи.
Извикалъ: „О, Боже! позволи на менъ

да взема тозъ кръстъ!“
И взелъ го зарадванъ, но посль видѣлъ,
че кръста е сѫщи, що носилъ напрѣдъ.

Раф. Ст. Тошкинъ.

Извлѣчение изъ писма и дописки

Пишатъ ни отъ Орхание:

Господинъ редакторе.

Всѣки петъкъ въ нашия градецъ става голѣмъ пазаръ на едъръ добитъкъ: по тоя случай голѣмо число селяни отъ околнитѣ села дохождатъ въ града — едни да продаватъ добитъка си, а други да си купятъ нѣкои необходими нѣща. Петъчниятъ день тута е най-удобното врѣме за всѣкаквъ видъ агитация. Прѣзъ врѣме на законодателните избори всички политически агитатори сѫ избирали петъчния денъ да произнасятъ своите рѣчи. Въ градската градина, край самия пазаренъ площадъ, почти всички политически дѣйци, които сѫ минавали прѣзъ нашия градецъ, сѫ произнасяли своите политически рѣчи, изслушвани отъ едно хилядно множество.

Сега е всичко тихо. Изборитъ минаха, хората сѫ заняти съ полска работа и никой вече не сумува добродушнитѣ и довѣрчиви селяни. Вчера, обаче, се забѣлѣзваше извѣстно движеніе между надошлиятѣ на пазаря селяни. Двѣ момчета сновѣха изъ пазаря и съ високъ гласъ продаваха нѣкакви книжки, като сочеха на селянитѣ и отпечатани фотографически снимки. Селянитѣ купуваха книжкитѣ, взимаха си отъ снимкитѣ и оживено разговаряха помежду си, като разглеждаха както книжкитѣ, така и снимкитѣ. Заинтересувахъ се отъ тая пазарна литература, която намираше толкова много купувачи, и си взехъ една книжка и една снимка. Азъ бѣхъ просто очуденъ. Това бѣ една крайно неграмотно написана книжка съ религиозно съдѣржаніе. На жълтата ѝ вѣнчна обвивка личи хубавия образъ, както прѣдполагамъ, на Дѣва Мария съ Младенца — Христа въ ражъ. Отъ четирирѣхъ страни на образа стоятъ слѣднитѣ заглавия: „По случай откритото отъ нея аязмо въ Борисовградъ. Исусова проповѣдница Куртеза Стефанова. Сѫнѣтъ на Св. Богородица. 12-тѣ забѣлѣжителни петъци. Послание къмъ Господа нашего Иисуса Христа. Камъкъ падна отъ небето. Борисовградъ. 1908 год.“ Фотографическата снимка прѣставява самата „Иисусова проповѣдница“ Куртеза Стефанова прѣдъ откритото отъ нея аязмо въ Борисовградъ. Снимката не е толкова ясна. Проповѣдницата, суха, гърчава, съ брѣчки на челото жена, стои между двама свещеници, на лѣво отъ тѣхъ стои едно дѣти на 3—4 години.

Както книжката, така и снимката възбуджатъ извѣнредно голѣмъ интерес у селянитѣ. Тѣ знаятъ за тая проповѣдница, слушали сѫ, чели сѫ за нея по вѣстниците. Насъ ни разказваха добродушнитѣ селяни съ очудване, съ увлечение, съ искреностъ за чудесата на тая „Иисусова проповѣдница“. Самото дѣтенце на фотографическата снимка бѣ едно живо доказателство за тѣхъ, за чудесата на тая популярна „проповѣдница“. Продавачите бѣха имъ обяснили, че това дѣти тя съ силата на Христовата вѣра е възкресила, както нѣкога Христосъ възкресиль Лазаря. И всичко това се говорѣше,

слушаше, разнасяше между довѣрчивитѣ селяни и граждани. Слѣдъ свѣршиването на пазаря и разотиването на селянитѣ ние гледахме гражданитѣ търговци и занаятчии, седнали прѣдъ работнитѣ си маси, внимателно да четатъ прѣдметната книжка.

Нѣма да говоримъ за самото съдѣржаніе на книжката. Но-голѣмата част отъ съдѣржанието ѝ е отдавна извѣстно на читателитѣ. „Сѫнѣтъ на свeta Богородица“, „Камъкъ падна отъ небето“ — това сѫ работи, литературни произведения, които отдавна пълнятъ нашата панаирска литература. И селянитѣ купуваха книжката не за тия нѣща, а за онова, което бѣ казано за „проповѣдницата“. Кои знае защо, съставителътъ на книжката много малко място е отдѣлилъ за „проповѣдницата“. Той не говори нито за нейната проповѣдь, нито за нейните чудеса, въобще той не говори нищо за нейната дѣятелност като „Иисусова проповѣдница“. Ней е посветенъ само единъ „Привѣтъ“, написанъ въ стихотворна форма. Тоя „Привѣтъ“ по своето съдѣржаніе е доста интересенъ. Тамъ ние срѣщаме фрази, които биха направили силно впечатление на простия читателъ.

*„Било угодно Богу, слѣдъ двайси вѣка цѣли —
Отъ свѣтлото рождене на славний нашъ Спасъ,
Да прати между нази, що въ кривди сме сѫ
вплѣли*

*Една мома — да каже: азъ ида между васъ,
Вѣвъ името на Бога на правдата му вѣчна,
Да каже днесъ на всички, безъ разлика на полъ,
Покайте се, о братя, съмолитва най-сърдечна
И Богу се молете за всѣка скрѣбъ и болъ!“*

И все въ такава поетична форма по нататъкъ се разпраѧ за злoto и грѣха, които били обхванили тоя грѣшень свѣтъ; затова, какъ „Богъ всевишний открива крѣзъ око на свойта най-лѣбими, най-прѣданната тварь, и „праща я, катъ вѣстникъ, въ срѣдата на народа да викне високо, че тоя пѣтъ, въ който вървѣтъ хората, „не е въ угода на Бога“.

*„И тазъ мома избранна най-виждаме я днеска.
Прѣдадена всецѣло на Божието дѣло,
Да съе свѣтлина (що къртовеѣ стреска)
Засмѣна, незлобима, съсъ вѣра на чело
Свѣщеникъ и учителъ по книга наставлява,
А тя е ясновидца — по свѣтло Божий дарь,
Богъ простира избира, възлюбва, озарява
На гордитъ за укоръ, на болнитъ за цѣръ“.*

Отъ тия изводи, които се постарахме да прѣдадемъ съ тѣхния правописъ, читателътъ, вървамъ ще си състави понятие за съдѣржанието на тоя религиозенъ химнъ на „избраната отъ Бога мома Куртеза“.

Както вижда читателътъ, това е една неграмотно написана книжка, за която мнозина биха казали, че тя не заслужава никакво внимание. Ние, обаче, не мислимъ така. Това е книжка, която, безъ да обрѣщаме внимание на литературната ѹ стойностъ, намира грамаденъ крѣзъ читатели между нашето просто селско и градско население. Това е една отъ онни книжки, които съставляватъ единствената духовна храна на голѣма част отъ нашия народъ. „Сѫнѣтъ на свeta Богородица“, „Камъкъ падна отъ небето“ — това сѫ „литературни“ произведения, съ които отъ отдавна се експлоатира съ религиозно-нравственитѣ чувства на нашия простодушенъ и довѣрчивъ народъ. Къмъ

тия апокрифни и отдавна осъдени отъ черковата, отъ здравото и истинско религиозно чувство, религиозни блънвания се присъединяват и разнитъ „разкази“ и „привѣти“ за нѣкаква „Исусова проповедница“.

Както казахме и по-горѣ, „божиите дѣла“, „чудесата“, „проповѣдите“ на тая нова светица вече сѫ извѣстни и въ нашия край, макаръ и много далечъ отъ театра на пейната чудотворна дѣятельност. Авторитетъ та тая „проповедница“ още повече се повдига, като я виждатъ въ фотографическата снимка заобиколена отъ свещеници, служители на църквата. Това дава поводъ почти на всички да смѣтатъ, че и самата черкова признава тая Куртеза Стефанова за истинска „Исусова проповѣдница“, за „мома избрана отъ Бога“, „мома пратена между нази отъ самого Бога“, нѣщо което ние по никакъвъ начинъ не допускаме.

Споредъ насть черковата въ случая би трѣбвало да завземе едно опрѣдѣлено становище спрѣмо тая „светица“ и въобще спрѣмо всички такива „светици“, „проповѣдници“ и „чудотворци“, които толкова често се появяватъ между нашия народъ. Трѣбва да се скажи религиозното чувство на народа. Трѣбва да се просвѣтава и напътва въ истинския путь. Възможно е между тия „проповѣдници“ и „чудотворци“ да има хора искрено вървачи, хора искренно убѣдени въ своята „мисия“ хора, ненормални, заразени отъ нѣкакви *idée fixe*, хора, които съ своята болнава фантазия сѫ си въобразили, че сѫ пратени да изкоренятъ злото и грѣха отъ тоя свѣтъ.

Нашата черкова не търпи такива заблуди. Свещеницитѣ, нейнитѣ служители, трѣбва да обяснятъ това на народа. Трѣбва да признаемъ, че такива религиозно побѣркани „светици“ не повдигатъ нито авторитета на черковата, нито спомагатъ за затвѣрдяване на вѣрата между народа. Напротивъ. Тѣ врѣдятъ и на черковата и на вѣрата и даватъ едно много силно оръжие въ рѣцѣ на противниците и враговете на Христовата черкова.

Простъ е нашиятъ народъ. Тѣмна и невѣжествена е още масата. Макаръ и да се хвалиме съ прогресъ, направенъ слѣдъ освобождението ни, ала тоя прогресъ, тая цивилизация, тая просвѣта, както се вижда, не е проникнала въ широките народни маси. Много работа има тута за свещеника. Свещеникътъ трѣбва да бѫде единъ неуморимъ, енергиченъ, бдителенъ пастиръ надъ своето стадо. Той трѣбва да го просвѣтава въ истинитъ на Христовата вѣра, той трѣбва да го пази отъ заблуди и суевѣрия, той трѣбва да го прѣдпазва отъ разни самозвани религиозни агитатори и наставници. Въ своите официални служби той не трѣбва да се задоволява само съ извѣршване на опрѣдѣлениетъ трѣби и прочитане на извѣстните молитви. Той трѣбва да бесѣдува съ добритѣ христиани на съврѣмени въпроси, които живо зачекнуватъ религиозното имъ чувство. Въ своите недѣлни слова и поучения свещеникътъ не трѣбва да се задоволява съ прочитане на печатни про повѣди, а да говори отъ амвона на теми, покрай другото, и за събития и лица, които днесъ вълнуватъ религиозната мисълъ на народа, както що е съ сегашната „Исусова проповедница“ Куртеза Стефанова.

Селянинъ.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЬ.

Вътрѣшнѣ отдељъ.

— Прѣдседателствующиятъ Св. Синодъ Негово Високопрѣосвещенство св. Врачански митрополитъ г. Константинъ замина на 7 того за г. Калоферъ и на 11 того се завѣрна въ столицата.

— Постъпки за откриване на богословски факултетъ при Софийския университетъ. У нась се чувствува все по-остро нуждата отъ просвѣтени свещенослужители, отъ просвѣтени богословци за законоучители, прѣподаватели въ семинарии, проповѣдници, чиновници цо църковното управление, църковни сподвижници и др. Таа нужда не може да се задоволи по реда, който е слѣдванъ досега. Тя налага грижата да се открие богословски факултетъ въ страната ни. Съ това ще се даде възможностъ на семинаристите, които жаждуватъ за висша богословска наука, да постигнатъ своите стремежи, а отъ друга страна ще даде поводъ да се разработятъ научно най-важните страници отъ нашето минало: историята на Българската църква. Имайки всичко това предъ видъ, Св. Синодъ е направилъ надлежни постъпки предъ Министерството да се открие богословски факултетъ при Софийския университетъ.

— Одобрени кандидати за свещеници. Св. Синодъ е разрѣшилъ да се рѣкоположатъ въ свещенически санъ слѣдните кандидати:

1. Христо Зафировъ изъ г. Самоковъ, свѣршилъ Самоковското богословско училище, за Чамурлийската селска енория;

2. Иорданъ п. Ивановъ изъ с. Негованци, Радомирско, свѣршилъ V кл., за новообразуваната Кленовичка енория;

3. Ст. п. Михайловъ изъ с. Пещера, Радомирско, свѣршилъ Софийското богословско училище, за енорията въ с. Муси-бей;

4. Райко Петровъ изъ с. Широково, Бѣленско, слѣдвалъ въ Ломското педагогическо училище, за Широковската енория;

5. Д. С. Копринаровъ отъ гр. Карлово, свѣршилъ Самоковското богословско училище, за диаконъ по църковната администрация;

6. Р. Хр. Джамбовъ изъ с. Цалапица, Пловдивско, свѣршилъ Самоковското богословске училище, за Мързянската енория;

7. Ив. Поповъ изъ гр. Добричъ, Хасковско, свѣршилъ V кл., за Добричката енория;

8. Минчо Поповъ изъ с. Асъновицъ, Н.-Загорско, свѣршилъ Словенската държавна мѫжка гимназия, за Асъновската енория;

9. В. Георгиевъ изъ гр. Самоковъ, свѣршилъ Самоковското богословско училище, за I енория при храма „Св. Константинъ и Св. Елена“ въ гр. Т.-Пазарджикъ;

10. Михаилъ Тодоровъ изъ с. Силенъ, Харманлийско, свѣршилъ свещенеческото училище въ гр. Охридъ, за новооткритата Силенска енория.

— За епархииски избирателъ отъ Варненската окolia е одобренъ Кр. Мирски, който е прогласенъ за такъвъ отъ Варненския духовенъ съвѣтъ.

— Курсъ по копринарството. Св. Синодъ е разрѣшилъ съ окрѣжно писмо на свещениците да посѣтятъ курса по копринарството за произвеждане на бубено съмѣ въ гр. Вратца. Курсътъ е откритъ отъ 5 юли и ще трае до 25 августъ.

— Овошенъ и черничевъ разсадникъ при с. Рила. Св. Синодъ е приканилъ управлението на Рилския манастиръ да основе въ нѣкой отъ монастирските имоти край с. Рила овошенъ и черничевъ разсадникъ.

— Синодални окрѣжни. I. № 1476, 7. VII.

За да може единъ духовенъ сѫдъ да се произнесе

по подадена молба за бракоразводъ, необходимо е, като първо и неминуемо условие, да се удостовъри прѣдъ него, че наистина има бракъ, разторжението на който се иска. А това не може да става другояче освѣнъ съ официаленъ документъ — оригиналното вѣчично свидѣтельство или удостовѣрение отъ надлежния енорийски свещеникъ. Нѣкакъ архиерейски намѣстници и епархийски съвѣти приематъ подъ разбирателство бракоразводни молби и безъ да има прѣставени по тѣхъ такива документи. Това е єдна неправилност, за отстранението на която Св. Синодъ въ засѣдането си на 31/VI г. рѣши да се приканятъ Високопрѣосвещенитѣ епархийски архиереи да внушатъ на подвѣдомственитѣ си епархийски съвѣти и архиерейски намѣстници да оставятъ безъ разглеждане всѣка молба за разводъ, по която нѣма прѣдставено доказателство (вѣчично свидѣтельство или удостовѣрение отъ надлежния свещеникъ), че се е състоялъ бракъ, разторжението на който се иска. Въ удостовѣренията, които свещениците ще издаватъ, трѣбва да фигурира датата, когато е благословенъ бракъ, и №-а въ регистра за женидбите, подъ който е записано вѣнчанието.

II. № 2485, 8.VII.

Новият апаратъ „Минимаксъ“ за гасене пожаръ, който е далъ отлични резултати и е въведенъ на много място въ употребление, е една чувствителна необходимост и за всѣка енорийска църква. Прѣдъ видъ на това, Св. Синодъ въ засѣдането си отъ 17 юни г. рѣши да ви приканимъ да прѣпоръжате апаратъ „Минимаксъ“ на църковните настоятелства въ епархиите ви, та, които отъ тѣхъ обичатъ, да си набавяте отъ този апаратъ.

Доставката на тия апарати става направо отъ Пловдивската търговско-индустриална банка или чрезъ нейните агенти; цѣната имъ е отъ 75 до 170 лева.

Външенъ отдѣлъ.

— Руската църква. *Нова наредба за приемането на семинаристите въ университетите.* Министерството на народната просвѣта издало нова наредба за приемането на семинаристите въ университетите. Новата наредба опредѣля прѣдварително изпити по математика, физика и по единъ отъ новите язици. Тя се посрѣднила недобрѣ както отъ семинаристите, така и отъ печата. Въ Государствената дума постъпили много писма, телеграми и петиции противъ тая наредба, която прѣгражда пътя на семинаристите къмъ висшата наука.

Напослѣдъкъ Св. Синодъ се занимава съ въпроса — трѣба ли да се допускатъ духовни лица въ висшите свѣтски учебни заведения и го рѣшилъ отрицателно.

— Иерусалимската църква. *Нашествието на социализма въ Палестина.* Прѣзъ настоящата година въ Франция се основало едно дружество, което си поставило за целъ да се бори съ „религиозните прѣдрасъдци въ френските колонии“. Това дружество е хвърлилооко на Светите земи. Макаръ че Палестина не е френска колония, безбожниците френци съсрѣдоточватъ всичките си усилия да развиятъ трескава богооборческа дѣйност между палестинските христиани. За тая целъ тѣ намѣряватъ да откриятъ място социалистически училища, дори антихристиянски университетъ въ Иерусалимъ. Дали новата опасност, която заплашва христианството въ Палестина, ще успѣе — това ще зависи отъ упорството на разните църкви въ Светите земи срѣдъ нашествието на социалистите. Не ще и дума, че православни, католици и протестанти трѣбва да дадатъ друженъ отпоръ срѣдъ безбожниците, които се силиятъ да нанесатъ ударъ на Християната вѣра въ сърдцето на християнските земи.

Благодарность.

Свещенъ и христиански дѣлъ се налага намъ, църковното настоятелство при храма „Св. Възнесение“ въ гр. Вратца, да изкажемъ задушевната си благодарность и признателност къмъ учителя по пѣнне въ тукашното V класно дѣвическо училище, Г-на Шульговски, задѣто се потруди и основа при църквата ни пѣвчески хоръ отъ ученички, който хоръ, подъ неговото умѣло рѣководство, пѣе отъ Възкресение насамъ при отличенъ редъ. Длѣжни сме сѫщо да отблагодѣнимъ, за похвалила на Г-на Шульговски, факта, че откакъ започна да пѣлни съ христиани - богомолци, дошли да се помолятъ Богу и насладятъ отъ прочувствено, мелодично и разнообразно църковно пѣнне.

За стореното отъ Г-на Шульговски въ полза на църквата ни, изказваме му нашата дѣлбока признателност и благодарность.

гр. Вратца, 1 юли 1908 год.

Прѣседателъ на църковното настоятелство:
свещеникъ Антоний Георгиевъ.

НОВА КНИГА.

ХРИСТОСЪ

(Евангелието, художествено изложение за дѣца).
Отъ професоръ Н. Вагнеръ (Котъ Мурлыка).

Професоръ Н. Вагнеръ, извѣстенъ у насъ като белетристъ повече подъ псевдонима Котъ Мурлыка прави първия сполучливъ опитъ за дѣца да изложи евангелието художествено, да прѣдстави нагледно живота и дѣлата на Христа, като нашъ учителъ, като нашъ Богъ, „по стѣпките“ на когото като христиани, сме длѣжни да вървимъ.

Като се заема съ издаването на тая толкоъ належаща и за насъ книга, братството заявява, че чистить приходи, които биха се получили отъ нейната продажба, ще се употребятъ за издигане приютъ въ Чирпанъ.

Книгата е подъ печать. Тя ще съдѣржа около 18 коли, печатана на чиста бѣла паприка съ 107 картини. Въ продажба ще струва 2·25 лева. Подвѣрзана — 3 лева. *На прѣплатилите абонати се отстѣпва за 1·80 л.*

На настоятелите обикновената отстѣпка.

Аbonamentите се пращатъ заедно съ врѣщане на поканите до Прѣседателя на православно-християнското братство, свещ. Г. п. Стайковъ — Чирпанъ.
Искайте покани отъ братството.

Явна благодарность.

Настоятелството при параклиса „св. Араханъ Михаилъ“ въ с. Свирково, Харманлийска околия, изказва своята сърдечна благодарность къмъ съселяните си Иванъ Дѣлчевъ отъ с. Свирково, за дѣто е благоволилъ да купи отъ св. Атонска обителъ едно евангелие позлатено на славянски и го подари на параклиса, на suma около 70 лева, и Г-нъ Вълчанъ Чакъровъ, отъ гр. Т-Сейменъ, за подареното отъ него място на параклиса на стойност отъ 40 лева.

Нека Всевишния дари тѣмъ и домочадията имъ здравие и душевно спасение като християнски благодѣтели! — За вѣчни врѣмена споменъ.

с. Свирково, 4-и юли 1908 година.

Прѣседателъ на църковното настоятелство:
свещеникъ П. Овчаровъ.